

ANKARA
SOSYAL
BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ

ASBÜ HAZİNE MÜZESİ

ASBÜ
HAZİNE
MÜZESİ

HAZİNE DAİRESİ'NDEN HAZİNE MÜZESİ'NE

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, sosyal bilimler alanındaki araştırmalara liderlik etmekte olup, sosyal sorumluluk konusundaki duyarlılığı ile Ankara'nın önemli tarihî mekânlarını korumak, tanıtmak ve ait oldukları dönemlere ışık tutmak üzere çalışmaktadır. Bu bakış açısıyla Erken Cumhuriyet Dönemi'nin ilk binalarından olan ve Rektörlüğümüzün bulunduğu 1926 yılında inşa edilmiş Başvekâlet ve Maliye Vekâleti Binası, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Hazine Dairesi'ne ev sahipliği yapmaktadır. Üniversitemizin himayesinde müze olarak düzenlenip ziyarete açılan Hazine Dairesi'nde, Geç Osmanlı Dönemi ile Erken Cumhuriyet Dönemi iktisadî belgelerin, uluslararası hükümet ve şirket istikrazları ve poliçelerin tıpkıbasımları sergilenmektedir.

FROM TREASURY OFFICE TO TREASURY MUSEUM

In pursuit of a mission to fulfill a pioneering role in social sciences, Social Sciences University of Ankara sets out to lead comprehensive research projects in social sciences. In order to promote and protect Ankara's places of high historical value and to shed light on periods to which these places belong, ASBÜ aims to work towards acquiring a socially-responsible identity as well. In this context, the campus of ASBÜ hosts the Prime Ministry, Ministry of Finance and Department of Treasury buildings. These are among the first buildings of early modern Republic of Turkey. Financial documents, domestic and international governmental and institutional bonds and insurance policies pertaining to the late Ottoman and early Republic periods have been put on display in the Treasury Office which has been reorganized as a museum under the auspices of ASBÜ.

Hazine bilek gücüyle, alın teriyle, akıl yetkinliğiyle elde edilen maddî birikimdir. Hazine odaları, bu değerlerin korunduğu güvenilir mekânlardır ve tarihsel olarak tüm dünyada birbirine çok benzeyen iktisadi bir öyküyü dile getirir. Her kültürün ve devrin bir hazine odası işleyişi ve felsefesi vardır, hazine maddî olduğu kadar manevî değerlerin de üretilmesi anlamına gelir ve adaletin tesisinin tarihini oluşturur. Devletin sürekliliğini teminat altına alan hazine teşkilatının tam yetkiyle donatılmış memurları, bu odada değerli kağıt, eşya ve nakdin muhafazasını sağlar, mali idarenin kayıtlarını tutar. Üniversitemiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk hazine dairesinin yer aldığı, Ankara'nın önemli tarihi ve mimari değerlere haiz binasında bu dönemin iktisadi geçmişine Hazine Müzesi ile bir bakış sunmaktadır.

•

Treasury is the material accumulation attained through great effort, hard work, and competence of minds. The Treasury offices are secure places to protect those values and the history of treasury tells a very similar story around the globe. Every culture and age has a philosophy of treasury. The organization of treasury means the production of moral values as well as material values, and all of these constitute a realization of justice throughout history. It guarantees the perpetuity of the state and therefore treasury officers are vested with a breadth of authorities by the treasury. The treasury keeps books on valuable items, and documents housed there. Our University houses, in a building of historical and architectural significance for Ankara, the Republic of Turkey's first treasury vault, providing a view on this period of economic history.

ANKARA
SOSYAL
BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ

ASBÜ HAZINE MÜZESİ

HAZİNE DAİRESİ

Hazine Dairesi, Yeni Cumhuriyet'in altın ve para rezervlerini güvende tutmak amacıyla oluşturulmuştur. Almanya menşeli Ostertag firmasına Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün emri ile verilen sipariş doğrultusunda 1928 yılında Maliye Bakanlığı'nın ek binasının yapımı ile eş zamanlı olarak, çevresinde bir güvenlik çemberi kurularak inşa edilmiştir.

TREASURY OFFICE

The newly established Republic needed a treasury chamber where the money and gold reserves could be protected safely. President of the Republic Mustafa Kemal Atatürk personally ordered for a Treasury Chamber from the Ostertag Company of Germany in order to address this need. The Treasury Chamber was established in its current location upon completion of the Ministry of Finance's annex building.

Ostertag

OSTERTAG-WERKE

AALEN würt

Hazine Kasa Dairesi'nin memurları tarafından tutulan "Hazine-i Evrak"a ait defter örnekleri, burada altın ve para dışında Geç Osmanlı Dönemi ile Erken Cumhuriyet Dönemi'nden iktisadi belgelerin de korunduğunu gösterir. 1930 yılında Merkez Bankası'nın kurulmasıyla Hazine Dairesi, önemli evrak ve nesnelerin korunduğu bir mekâna dönüşmüştür.

The fixtures and book samples named "Treasury Document" kept by the officials show that besides gold and cash reserves, documents from the Late Ottoman and Early Republican Period were preserved in the Treasury Chamber. After 1930, with the establishment of the Central Bank, the Treasury Chamber turned into a place where various valuables and documents were protected.

Canal Interocéanique de Panama Şirketi'nin 1888 senesinden bir borç senedi

A debt bond from the Canal Interocéanique de Panama Company issued in 1888.

İttihad Anonim Şirketi'nin 1911 senesinde toplam değeri 250.000 Lira olarak piyasaya sürdüğü bir borç senedi

İttihad Incorporated Company's debt bond dated 1911 with a total value of 250.000 Liras.

Türkiye Milli İthalat ve İhracat Anonim Şirketi tarafından 1922 senesinde çıkarılmış bir hisse senedi.

The National Import and Export Incorporated Company of Turkey's bond dated 1922.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası'nın kuponlu %5 faizli istikrazı

Public debt bond of the Republic of Turkey's Ziraat Bank with 5% interest and coupons.

DÜNYA HAZİNE TARİHİ

Anadolu topraklarında, Assur Devleti'nin ticari faaliyetlerinin sistemli hale gelmesiyle birlikte ilişkilerin düzenlenmesi gerekliliği, yazının yaygınlaşmasına olanak vermiştir. Kil tablet üzerine çivi yazılı sayısız metin, alışverişin kurallarını içeriyordu. MÖ II. bin yıldan itibaren meta ile alışveriş gerçekleştirilebildiği gibi değerli metallerin (altın, gümüş, bakır ve kalay) standart hale getirilmesiyle de ödemeler yapılmaktaydı. Bir ödeme aracı olarak belirli niteliklere haiz sikkelerin ortaya çıkması MÖ 6. yüzyıla tekabül etmektedir. Batı Anadolu'da Lydialılar'ın ilk parayı darp etmesiyle birlikte dünya tarihini değiştirecek bir adım da atılmış oluyordu. Yüzyıllar boyunca para, bazı temel nitelikleri bağlamında tanımlanmıştır: paranın üzerinde, parayı temsil eden değer ifade edilir, parayı darp eden egemen gücün imgesi veya ismi yer alır. Standart bir ağırlığa sahiptir ve metal bileşenlerinin oranları belirlenmiştir. Anadolu'da hüküm sürmüş uygarlıklar, bu nitelikler bağlamında sikkeler darp etmişlerdir.

Hazine Müzesi'nde, paranın bir değişim aracı olarak kullanılmaya başlandığı İlkçağ'dan yola çıkarak, Anadolu toprakları özelinde, Selçuklu Dönemi ekonomisine, Osmanlı Devleti'nin hazine tarihine, para politikasına ve iktisadi ilkelerine değinilmekte, ekonomik krizlere dönük olarak paranın serüvenini konulara göre ayrılmış sinevizyon odalarında animasyon anlatımları ve panolarla ziyaretçiye sunulmaktadır.

THE HISTORY OF THE WORLD'S TREASURES

As trade activities of the Assyrian state proliferated, relationships throughout Anatolia were reorganized. This necessarily paved the way for the dispersal of writing. Countless number of cuneiform tablets were used to describe rules of trade. By the second millenium BCE transactions had been made by exchange commodity as well as precious metals. Appearance of coins with particular specification overlap during 6th century BCE. A remarkable leap forward that would change world history from that was accomplished when the Lydians minted the first coin. Money, for centuries, has been described on a set of particular attributes: on its surface; representation of its value and representation of the dominant political power that minted the coin are inscribed. Coins have standard weights and percentages of metal ingredients that are pre-defined. All Anatolian civilizations minted coins within this context.

The Treasury Museum employs cinevision rooms and animation clips starting from antiquity and within the context of Anatolia. It surveys the journey of money over Seljuk, Ottoman and modern periods in light of economics and financial crises.

ERKE
AALEN wam

DARPHANE TARİHİ

Bu bölümde geleneksel devlet anlayışında hakimiyetin ifadesi olarak hutbe okunmasının ardından sikke darp edilmesi geleneğinden yola çıkarak Osmanlı Devleti'nde sikke basımına, Fatih Dönemi'nde basılan tarihli ilk altın sikkeye, darphanelere ve ham madde teminine uzanan tarihsel sürece ilişkin anlatımlar ve canlandırmalar yer almaktadır. Ayrıca sikke darp ve basım makinesi burada görülebilir.

THE HISTORY OF THE MINT HOUSE

This section contains narrated information about the tradition of minting coinage in the Ottoman State, a tradition which followed the tradition of delivering the khutbah and marked sovereignty. The narration includes the historical process extending from the first dated golden coin minted during the period of Mehmed the Conqueror, to the development of mint houses and procurement of raw materials. Furthermore, the reconstruction of the device for minting coin can be seen here.

Darphane-i Amire

Fatih ve ardından Bayezid devrinde Rumeli'de İstanbul, Edirne, Gelibolu, Anabolu, İstanbul (Konstantiniyye), Kratovo, Novobrdo, Siroz ve Üsküp, Anadolu'da ise Amasya, Ayasuluk, Bolu, Bursa, Ankara, Germiyan (Kütahya), Karahisar, Kastamonu, Konya, Tire ve Trabzon darphaneleri faaliyettedir.

Senyoraj

Gümüş veya altının maden fiyatıyla, sikkenin üzerinde yazan kıymeti arasındaki fark devlet hazinesinin geliridir. Buna senyoraj denir.

Darphane-i Amire (The Imperial Mint House)

During the reign of Mehmed the Conqueror and his successor Bayezid, mint houses were operating in İstanbul, Edirne, Gelibolu, Anatolia, İstanbul (Konstantiniyye), Krotovo, Novobrdo, Siroz and Skopje in Rumelia and Amasya, Ayasuluk, Bolu, Bursa, Ankara, Germiyan (Kütahya), Karahisar, Kastamonu, Konya, Tire and Trabzon in Anatolia.

Seigniorage

Seigniorage is the difference between the nominal value of the coin and the cost of gold and silver to produce it. the state treasury Seigniorage this as income.

Darphanelerin İdaresi

Darphaneler, tahvil adı verilen üçer yıl müddetle ve müzayede usûlüyle müteşebbislere işletmek üzere mukâtaa'ya verilirdi. İşletmeyi alan mültezimler, gelirleri belirli taksitlerle devlete öderdi. Devlet eliyle işletilmesi halinde emin adı verilen görevliler darphaneden sorumlu olurdu.

XVIII. yüzyılda darphane sadece para basılan yer olmaktan çıkarak bazı mukâtaaların idaresi de buraya verildi. Değişik mukâtaaların toplandığı bir hazine oldu. 1757-1758'de Dârüssaâde Ağaları uhdesindeki Evkâf-ı Haremeyn nezâreti görevini de üstlendi. Sonraları III. Selim ve II. Mahmud zamanlarında daha başka mukâtaaların idaresiyle de görevlendirildi. Darphane müstakil bir hazine haline getirildi. 12 Muharrem 1231 (14 Aralık 1815) tarihli bir belgeye göre 107 mukâtaa yönetiyordu.

Darphane Tanzimat'tan sonra müdürlük olarak Maliye Nâzırlığı'na bağlandı. 1853'te pres usûlüne geçildi. 1881'de para basımı ve idaresi yeniden düzenlendi. 1911'de ise mekanik baskı yapılmaya başlandı. Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra darphanenin adı Darphâne-i Millî'ye çevrildi. Daha sonra da damga matbaasıyla birleştirilerek Maliye Bakanlığı'na bağlandı.

Management of the Mint Houses

The operation of mint houses would be let on the entrepreneurs as mukataa by an auction and for a period of three years. The man who operated the mint house would pay the incomes to the state in certain installments. If the mint houses are operated by the state, public officials named "Emin" (Custodians) would be responsible for their operation.

The mint houses were not just a place for casting coins but the management of certain taxes were also given to these minting houses in the 18th century and it became a treasury where various taxes are collected. The mint house also assumed the role of overseeing the Evkâf-ı Haremeyn (The Cheryty foundation for mecca and madinah) which was under the auspices of the Darussaade Aghas (Aga of the House of Felicity, i.e. the head of the eunuchs who guarded the imperial harem of the Ottoman sultans) In 1757-1758. Later on, the mint house was assigned the duty to manage some other mukataa's during the reign of Selim III and Mahmud II. The mint house became a seperate treasury. A document dated 12 Muharram 1231 (14 December 1815 in Gregorian Calendar) states that the mint house managed 107 mukataa's.

The mint house was affiliated to the Ministry of Finance as a directorate after the Tanzimat. The printing press method was adopted 1853 and the money issuing and management procedures were reorganized in 1881. The mechanical printing started in 1911. The name of the mint house was transformed into Darphâne-i Millî (National Mint House) after the foundation of the Republic. Later on, it was united with the Stamp Print House and both were affiliated with the Ministry of Finance.

Darphane Çalışanları

Hakkak, Perdahtçı, Cilacı, Kehleci, Yassılayıcı, Dideban, Sikkezen sanatkarlarından oluşuyordu.

The Personnel of the Mint House

Engraver (Hakkak), Burnisher (Perdahçı), Polisher (Cilacı), Coiner (Sikkeci), Cutter of gold and silver pieces (Kehleci), Flattenner (Yassılayıcı), Warden (Dideban), Coin Maker (Sikkezen).

OSMANLI DÖNEMİ İKTİSADİ AKTÖRLER

Osmanlı hazinesinin başlıca ana gelir kaynağını, çoğunluğu kırsalda yaşayıp tarım ve hayvancılıkla uğraşan halktan alınan vergiler oluşturmaktaydı. Buna ilaveten Ahilik teşkilatı Osmanlı ekonomisine yön vermiş önemli aktörlerdendir. Ahilik, çalışma disiplinin öğretildiği iyi insan yetiştirmeyi görev bilmiş bir eğitim kurumu görevini üstlenmiş önemli bir oluşumdur. Esnaf ve sanatkarlar Ahilik teşkilatı bünyesinde ticari ahlakı öğrenmekteydi. Ahilik sadece üretilen ürünün kalitesini kontrol etmekle kalmaz aynı zamanda helal kazancın ve adil ticaretin yürütülmesini takip ederdi. Teşkilatın "orta sandık" adı verilen bir yardımlaşma sandığı bulunmaktaydı. Toplanan gelirlerle teşkilat üyeleri güvence altına alınırken aynı zamanda muhtaç kimselere ve ekonomik durumu iyi olmayanlara destek olunurdu.

ACTORS IN THE OTTOMAN ECONOMIC SYSTEM

In the Ottoman Empire, the major economic source of income of the central treasury relied on taxes from agriculture and livestock farming, since the population mainly lived in villages. The Ahis were the one of the most important economic actors for the Ottoman Empire due to their contributions in production and business. The Ahis were the first recognizable professional training institution. The artisan of the Ottoman guilds were trained within the body of Ahis where they learned ethical values. Not only was production quality inspected but the acquisition of halal earnings and fair business were also realized. The Ahi community used safe deposit boxes called "orta sandık". All revenues were collected in those boxes and they covered any necessary expenses, salaries, member's loans and social relief of the poor.

Diğer ekonomik aktörler arasında Gayrimüslim sarraflar da vardı. Özellikle başkentte farklı para birimlerini değiştirir ve uluslararası ekonominin işlemlerini sağlardı. Paranın saklanması, tüzel ve gerçek kişilerin birikimlerini yönetmek gibi işleri üstlendikleri gibi bir kredi kuruluşu olarak da görev yapmışlardır.

Müzemizin bu bölümünde Osmanlı Devleti'nin iktisadi faaliyetlerinde piyasa koşullarının belirlenmesinde etkin olan dinamiklere dair detaylı bilgi aktarılmaktadır. Lonca temsilcileri ve kadılık müessesesi gibi aktörlerle taşra ekonomisinin işleyişi hakkında açıklamalı panolar yer almaktadır. Animasyon sunum ile şehir ekonomisinin çarklarının döndüğü bedestenlerin ticaret bölgesi oluşturması ve çevresinde eklenen hanların şekillendirdiği hayatın izlerini taşıyan bu ticaret merkezlerine Ankara Bedesteni özelinde bir göz atma fırsatı sunulmaktadır.

Money changing was one of the trades engaged mainly by non-Muslims who were among other economic actors. Money changers, especially in the capital, not only exchanged various money but they also carried out monetary, transfers and safe guarding, managing the funds of many individuals and organizations, executing the financial affairs of statesmen. It can be said that they functioned as a credit agency.

In this section of the museum, detailed information is provided regarding the main dynamics of market conditions and financial activities during the Ottoman period. Informative banners and posters are also provided concerning various actors in the rural economy, such as the representatives of guilds and the "kadı", an institution of law and justice. Additionally, an animation clip offers an opportunity to take an overarching look at the development of the Turkish Bazaar in Ankara where the main dynamics of local economy took shape.

BAŞVEKÂLET VE MALİYE VEKÂLETİ BİNASI

Hazine Müzesi'ne ev sahipliği yapmakta olan ve Üniversitemizin Rektörlük biriminin olduğu bina 1926 yılında inşa edilmiştir. Cumhuriyet'in ilk bakanlık binasıdır. Mimar Halim Mehmet ve Mühendis İrfan tarafından tasarlanmıştır. 1928'de İş Bankası binasına doğru ikinci ve üçüncü bloğu Mühendis İrfan ve Müteahhit Mimar Yahya Ahmet tarafından eklenmiştir. Bu tarihten sonra orta bloğu Başbakanlık, sağ bloğu Gümrük Müsteşarlığı ve sol bloğu Maliye Bakanlığı olarak hizmet vermiştir. 1950'li yılların sonlarına kadar Başbakanlık makamının bulunduğu bina, bunu takip eden yıllarda Maliye Bakanlığı'na ev sahipliği yapmıştır. 2001'den sonra Gümrük Müsteşarlığı'nca kullanılmıştır.

Türk mimari üslubundan öğeler barındıran bu eşsiz bina yeşilliklerle ve heykel süslemeli havuzlarıyla arka cephesinde geniş ve keyifli bir bahçeye sahiptir.

THE PRIME MINISTRY AND MINISTRY OF FINANCE BUILDING

The building now housing the Treasury Museum and the Rectorate was the Republic's first ministry building of Ankara. It was built in 1926. It was designed by Halim Mehmet, the architect and İrfan, the engineer. In 1928, the second and third blocks were added by İrfan the Engineer and Contractor Architect Yahya Ahmet in the direction of the İş Bank Building. After this date, the middle block was used as the Prime Ministry, the right-wing as the Undersecretariat of Customs and the left-wing as the Ministry of Finance.

The building, where the office of the Prime Minister was located until the end of the 1950s, hosted the Ministry of Finance in the following years. It was used by the Undersecretariat of Customs after 2001 and was allocated to Social Sciences University of Ankara in April 2013, serving as the Rectorate Building. This unique building which possesses some elements of Turkish architectural tradition has statues in its backyard with shrubs and trees.

5 Aralık 1927 de dolaşıma giren birinci emisyon para. Paranın yüzünde Eski Başvekalet Binası görünmektedir.

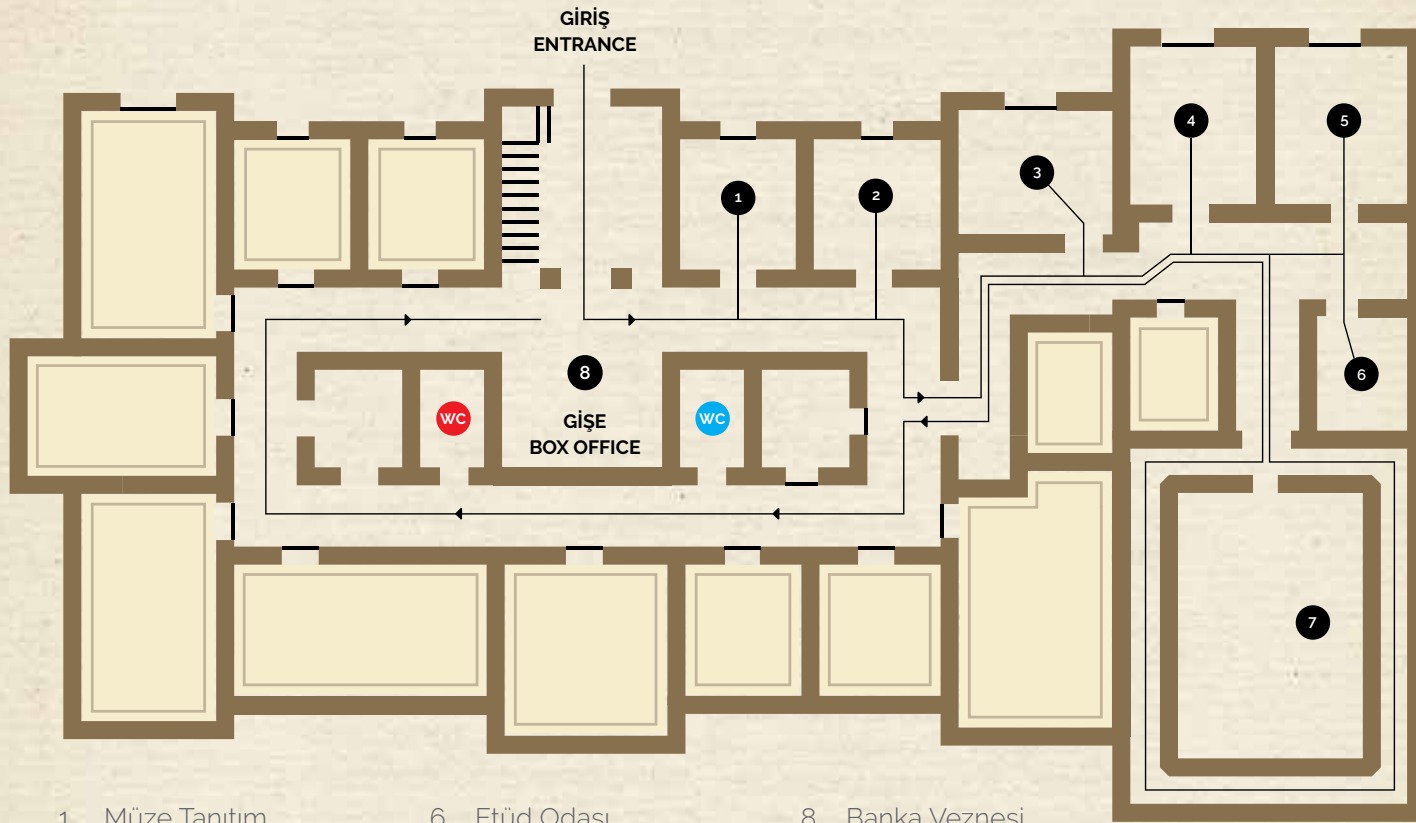
First emission money which entered into circulation on 5 December 1927. The money shows the former Prime Minister's Office Building.

Müzemizin bulunduğu Maliye Vekaleti, setler halinde Çankırı Caddesi'ne inen yeşilliklerle kaplı bir bahçe içinde yer alır. Yaklaşık olarak 1929'da düzenlendiği düşünülen bahçede heykeller ile süslü elips biçimli iki havuz bulunmaktadır.

•

The building is placed in a beautiful terraced garden possibly built in 1929 through Çankırı Street furnished with two elliptical fountains and statues.

1. Müze Tanıtım
<i>Museum Presentation</i>	6. Etüd Odası
<i>Study Room</i>	8. Banka Veznesi
Enstalasyonu
(Osmanlı Bankası)
<i>Bank Counter
Installation
(Ottoman Bank)</i>
2. Dünya Hazine Tarihi
<i>The History of the
World's Treasures</i>	7. T.C. İlk Kasa Dairesi
<i>The First Treasury
Chamber of the
Republic of Turkey</i>	
3. Osmanlı Dönemi
İktisadi Aktörler
<i>Actors in the
Ottoman Economic
System</i>		
4. Darphane Tarihi
<i>The History of the
Mint House</i>		
5. Erken Cumhuriyet
Dönemi
Ekonomi Tarihi
<i>Economic History in
the Early Republican
Period</i>		

HARİTA / MAP

ZİYARET SAATLERİ / VISITING HOURS

10:00 – 12:30

Salı / Çarşamba / Perşembe / Cuma

13:30 – 16:00

Ulaşım / Transportation

Müzemiz Üniversitemiz kampüs alanında, Ulus Meydanı'na birkaç dakikalık yürüme mesafesindedir.

Our museums is in the campus area, few minutes' walk from Ulus Square.

Engelli Erişimi / Accessibility at the Museum

Müzemize Çankırı Caddesi üzerinden kolaylıkla erişim mümkündür. Bir gün evvelden haber verildiği takdirde tekerlekli sandalye sağlanabilmektedir ve ayrıca engelli otoparkı mevcuttur.

It is possible to reach to the Museum via Çankırı Street. Wheelchairs are available upon request of one day before your arrival. There is on-site parking space at the museum.

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ HAZİNE MÜZESİ

Hükümet Meydanı No: 2

Ulus, Altındağ 06050 Ankara (Çankırı Caddesi Üzerinden)

Tel : 0 (312) 596 44 44

Faks : 0 (312) 311 86 00

<http://muze.asbu.edu.tr>

asbu.edu.tr

